

Савчук Є. Б., генеральний директор,
ТОВ «Полтавін'юрсервіс», м. Полтава
Журавльова В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Розум І. О., к.ю.н.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ В УКРАЇНІ

Цивільна авіація є невід'ємним сучасним елементом транспортних перевезень, яка з кожним днем стає більш прогресивнішою, комфортнішою та поширенішою в більшості країн світу, водночас авіаційний транспорт є одним із найбільш уразливих об'єктів і може становити значну загрозу для населення. Діяльність, пов'язана з експлуатацією авіаційного транспорту, виходячи зі змісту приписів правових норм цивільного законодавства України, становить джерело підвищеної небезпеки [3, с. 553]. Тому, актуальність даної теми стає першочерговою та потребує більш детального дослідження. Варто відзначити, що проблема забезпечення безпеки цивільної авіації актуальна для кожної країни оскільки саме рівень безпеки польотів прямо впливає на імідж держави, розвиток економіки та транспорту в цілому. Також важливим є і той факт, що порушення правил безпеки в цій сфері здатні призвести до великих людських жертв, руйнувань, екологічної катастрофи тощо.

Забезпечення безпеки цивільної авіації не може бути проблемою лише авіаперевізників та пасажирів, а є завданням української держави в цілому. Держава як носій суверенітету на своїй території (зокрема, в повітряному просторі, на який вона розповсюджує свою юрисдикцію) має відповідати за забезпечення безпеки повітряного транспорту і повітряних сполучень [1, с. 21].

Важлива роль при вирішенні проблеми забезпечення безпеки цивільної авіації належить праву, зокрема, такій його галузі, як адміністративне право, що регулює суспільні відносини в сфері безпеки цивільної авіації. Належне адміністративно-правове забезпечення безпеки цивільної авіації в Україні є однією з важливих складових її нормальної діяльності [1, с. 29]. Крім цього, міжнародні зобов'язання України, зокрема підписання у 2001 році Україною «Кіпрських домовленостей», а також стратегічний курс України на інтеграцію до Європейського Союзу передбачають приведення законодавства України в сфері забезпечення безпеки цивільної авіації взагалі, а також і її адміністративно-правового

регулювання зокрема, до світових стандартів.

Правове забезпечення безпеки польотів на авіаційному транспорті здійснюється за допомогою норм різних галузей права, оскільки ця діяльність має комплексний характер і міжгалузеве значення [3, с. 111]. Проте нормам адміністративного права в правовому забезпеченні роботи повітряного транспорту належить особливе місце. Вони є активним організуючим і керуючим елементом транспортного комплексу, що пояснюється деякими чинниками. По-перше, нормами адміністративного права регулюється найзначніша за обсягом частина суспільних відносин у сфері авіаційної безпеки. Їх джерелами є закони і підзаконні акти, що визначають статус суб'єктів безпеки та інших учасників суспільних відносин у зазначеній сфері, правила поведінки, заборони, що забезпечують безпеку для життя, здоров'я, майна людей, відповідальність за діяння проти громадської безпеки і т.д. По-друге, коло суб'єктів адміністративно-правової діяльності щодо забезпечення авіаційної безпеки значно ширше. По-третє, суб'єкти забезпечення безпеки польотів на авіаційному транспорті реалізують свої повноваження в межах відносин влади-підкорення, в яких присутня юридична нерівність їх учасників. По-четверте, на основі норм адміністративного права здійснюється відомчий контроль щодо підтримання безпеки функціонування авіаційного транспорту [4, с. 38-45].

Вищевикладене дає нам підстави дійти цілком обґрунтованого висновку про те, що адміністративно-правовий метод є визначальним у системі методів забезпечення авіаційної безпеки. Забезпечення авіаційної безпеки також обумовлює необхідність пошуку активних і творчих сил та конкретних заходів щодо відвернення авіаційних подій. Тому важливого значення в системі реальної протидії порушенням на авіаційному транспорті набуває державно-правовий механізм гарантування авіаційної безпеки.

Особливістю системи нормативно-правових актів, які регламентують правовідносини в сфері адміністративно-правового забезпечення безпеки цивільної авіації, є величезна частка підзаконних актів в правовому регулюванні. Обсяг суспільних відносин в цій сфері, які регулюються підзаконними актами, набагато більший, ніж тих, що регулюються законами України. Це є також характерним для адміністративно-правових відносин взагалі. Властивістю підзаконних актів є оперативність, яка надає їм перевагу в умовах швидкоплинності, мінливості суспільних відносин. Держава, основною функцією якої є регулювання суспільних відносин, і право, як основний інструмент такого регулювання, мають вчасно реагувати на зміни в суспільстві, певною мірою навіть випереджати їх, щоб забезпечити поступ і вчасно запобігти негативним, руйнівним тенденціям. Але ця перевага може перетворитися на недолік,

якщо регулювати за допомогою підзаконних актів ті сфери суспільних відносин, де необхідна стабільність.

Таким чином адміністративно-правове забезпечення безпеки цивільної авіації в Україні необхідно розглядати як механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин у сфері забезпечення безпеки цивільної авіації в Україні, що включає в себе правові норми, правовідносини, процес реалізації зазначених правових норм через визначені в цих нормах форми і методи адміністративно-правового забезпечення безпеки цивільної авіації. У свою чергу, правовідносини в сфері адміністративно-правового забезпечення безпеки цивільної авіації також є складною відкритою системою, яка включає в себе такі елементи, як суб'єкти, об'єкт, зміст. При цьому адміністративно-правове забезпечення безпеки цивільної авіації слід визнати юридичною складовою державного управління безпекою цивільної авіації, його правовою формою.

Література

1. Развадовський В. Й. Адміністративно-правове регулювання правовідносин у транспортній сфері України: монографія / В. Й. Развадовський. – Х.: НУВС, 2014. – 187 с.
2. Транспортне право України: підруч. / М. Л. Шелухін та ін. – К.: Ін Юре, 2008. – 893 с.
3. Колпаков В. К. Адміністративне право України: підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
4. Развадовський В. Й. Місце законодавства, яке містить норми адміністративного права, у транспортному законодавстві / В. Й. Развадовський // Наше право. – 2004. – № 2 – С. 38-45.

УДК 351.814:06.046.11(043.2)

Толкачова І. А., к.ю.н.,
Семенчук В. В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ГОЛОВИ ДЕРЖАВНОЇ АВІАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Державна авіаційна служба України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра інфраструктури. Державну авіаційну службу України очолює Голова, який призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України за поданням